

עברית

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון א', 1 יח"ל, 011107

שים לב!

להלן פירוט החומר שממנו יחוברו שאלות המבחן וגם חומר שלא ייכלל במבחן.

שימו לב: במועד זה השאלון יהיה במתכונת מחברת, כלומר הנבחנים ישיבו על השאלות בגוף השאלון.

השאלון יכלול מאמר מרכזי וקטעים נלווים (כגון קטעי מידע ואיורים) בהיקף של עד 750 מילים סך הכול.

פרק א — הבנה והבעה (50 נקודות)

- ייכללו** — שאלות על המאמר המרכזי ועל הקטעים הנלווים. השאלות יהיו מסוגים שונים כגון שאלות פתוחות, שאלות סגורות והשלמת טבלה; ומהיבטים שונים: תוכן, לשון ומבנה (כגון דרכים לארגון מידע).
 ייבדקו ממדי ההבנה האלה: איתור מידע ואחזורו, פרשנות והיסק, הערכה וביקורת.
 — מטלת סיכום (רגיל או בורר) של המידע הכלול בטקסט, שיתאים לבמה נתונה (כגון לערך אנציקלופדי או לדף מידע).

לא ייכללו — מטלת כתיבה רחבה (בזיקה לטקסט או שלא בזיקה לטקסט).

פרק ב — אוצר המילים והמשמעים; שם המספר (26 נקודות)

- ייכללו** — אוצר המילים והמשמעים:
 שאלות על היבטים מילוניים והיבטים סמנטיים, כגון שאלות על סוגי הגדרות, פרטים דקדוקיים, רובד לשוני וחלקי דיבור, וכן שאלות על משמעויות מילים וצירופים, קולוקציות, לשון מושאלת (מטפורה), יחסי נרדפות, ניגודיות, היכללות.
 — שם המספר.
לא ייכללו — יחסי מילים ומשמעים — אחרים מאלה שצוינו לעיל.
 — בתחום שם המספר לא ייכללו: שברים פשוטים, מספרים מעורבים, מספרים שיש בהם נקודה עשרונית.
 — אותיות השימוש.
 — מילות היחס.

פרק ג — תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה על הנבחן לבחור בשאלות מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משניהם.

תחביר

- ייכללו** — סוגי המשפטים: פשוט (פועלי), מורכב, איחוי (מאוחד).
 — עיקרי המשפט: נושא, נשוא, משלים שם (לוואי), משלימי פועל (לא תידרש הבחנה בין משלימי הפועל השונים).
 — קשרים לוגיים.
 — צירופי סמיכות וצירופי שם עצם ותוארו (הבחנה ביניהם, המרות, יידוע וריבוי).
לא ייכללו — משפט שמני.
 — דיבור ישיר ודיבור עקיף.
 — תקינות — פיסוק והתאם.
 — שינוי סדר מילים במשפט; עמידה על הבדל במשמעות כתוצאה משינוי הסדר.

מערכת הצורות*

- יכללו** — זיהוי שורש בפעלים ובשמות, בגזרת השלמים, בגזרת חסרי פ"נ ובגזרת חסרי פי"צ.
 — שמות פעולה.
 — ניתוח ונטייה של פעלים.
 — משמעויות הבניינים: פעיל וסביל בלבד.
 — ניתוח ומיון של שמות לפי דרכי תצורה: שורש ומשקל, בסיס וצורך סופי, ראשי תיבות.
 — שאילה מלעז.
 — צורני גזירה וצורני נטייה — משמעויותיהם והבחנה ביניהם.
 — חלקי דיבור.
 — תקינות בצורות השם.

- לא יכללו** — תקינות בצורות הפועל.
 — משמעויות הבניינים: משמעויות אחרות מאלה שצוינו לעיל.
 — משמעויות משקלים בשם.
 — שימושי הבינוני.
 — הלחם בסיסים.

הערה: השאלות בפרקים ב-ג יהיו במידת האפשר בהקשר של הטקסט.

---

* השורשים יהיו מגזרת השלמים (כולל שורשים מרובעים) ומגזרת חסרי פ"נ וחסרי פי"צ בלבד; עם זאת, כל צורה מהגזרות האחרות (פועל או שם) הנוטה על דרך השלמים עשויה להיכלל במבחן (כמו כּוֹן, יִסְלַל).

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון ב', 1 יח"ל, 011108

שים לב!

להלן פירוט החומר שממנו יחוברו שאלות המבחן וגם חומר שלא ייכלל במבחן.

המבחן יכלול מאמר טיעון בהיקף של עד כ־800 מילים.

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

א: הבנה (25 נקודות)

ייכללו – שאלות (סגורות, פתוחות ומעורבות) על המאמר מהיבטים שונים: תוכן, מבנה ולשון. ייבדקו ממדי ההבנה האלה: איתור מידע, פרשנות והיסק, הערכה וביקורת. כמו כן יעסקו השאלות ברכיבים שונים המאפיינים טקסט טיעון, כגון טענה והנמקתה, טענות מנוגדות והסתנייגויות.

לא ייכללו – שאלות על אמצעים רטוריים.

ב: הבעה (25 נקודות)

תיכללו – כתיבת מאמר טיעון בהיקף של כעמוד וחצי.

טקסטים מן המקורות – פרק זה לא ייכלל במועד זה.

פרק שני – תחביר (24 נקודות)

בפרק זה יש לענות על ארבע שאלות: על שאלת חובה אחת ועל שלוש שאלות בחירה מבין חמש.

ייכללו – סוגי המשפטים: פשוט, איחוי (מאוחה), מורכב, משפטים בעלי חלקים כוללים, ומשפטים בעלי נושא סתמי.
– תפקידים תחביריים של מילים ושל חלקים במשפט.
– קשרים לוגיים.
– המרות של מבנים תחביריים במבנים תחביריים אחרים, ועמידה על הבדלי התפקוד ביניהם.
– תקינות – זיהוי מבנים תחביריים משובשים, ותיקונם.
– השאלות עשויות לכלול סיווג משפטים וניתוחם וגם המרות.

לא ייכללו – ניתוח משפטים חסרים.

– ניתוח משפטים בעלי חלק ייחוד.

– ניתוח פסוקית מצומצמת.

– קריאה, פנייה.

– מבנים דו־משמעיים מבחינה תחבירית, ושכתובם למבנים חד־משמעיים.

פרק שלישי – מערכת הצורות (26 נקודות)

בפרק זה ייכללו שלוש שאלות: שאלת חובה אחת (על פעלים ושמות) וכן שתי שאלות בחירה מבין ארבע (מתחום הפועל, מתחום השם או משניהם).

ייכללו

בפועל – ניתוח ונטייה של פעלים מגזרות שונות; פעלים בעלי שורשים תנייניים ופעלים בעלי שורשים גזרי שם; תקינות.

בשם – מיון שמות לפי דרכי תצורה והסבר של דרך התצורה; משמעויות המשקלים והצורנים; צורני נטייה וצורני גזירה.

הערה: הנבחן יידרש לזהות ולנתח צורות פועל ושם מן המאמר, שיופיעו בלי ניקוד.

- לא ייכללו** – פעלים ושמות מגזרת ע"ע*.
 – פעלים ושמות מגזרת נחי פ"א*.
 – פעלים ושמות מגזרת נחי ל"א*.
 – הלחם בסיסים.
 – שאילה מלעז.
 – תקינות בתחום השם.

---

* בבחינה עשויות להיכלל צורות השייכות לגזרות שהופחתו במיקוד אך נוטות על דרך השלמים (כגון סְבִיבָה, אֶהְבֶּתִי).

הבנה, הבעה ולשון, שאלון ב', 1 יח"ל, 011108, שאלון מותאם – עדכון למועד חורף תשע"ב

בשאלון זה רשימת הנושאים קבועה, ואין בה צמצום נוסף.

להלן עדכון למועד חורף תשע"ב:

במועד זה לא ייכלל פרק ג (שבחלק I) – "טקסטים מן המקורות".

הנקודות בחלק I – הבנה והבעה – יהיו:

פרק א – הבנה 25 נקודות

פרק ב – הבעה 25 נקודות

50 נקודות

אין שינוי בפרקים האחרים בבחינה.